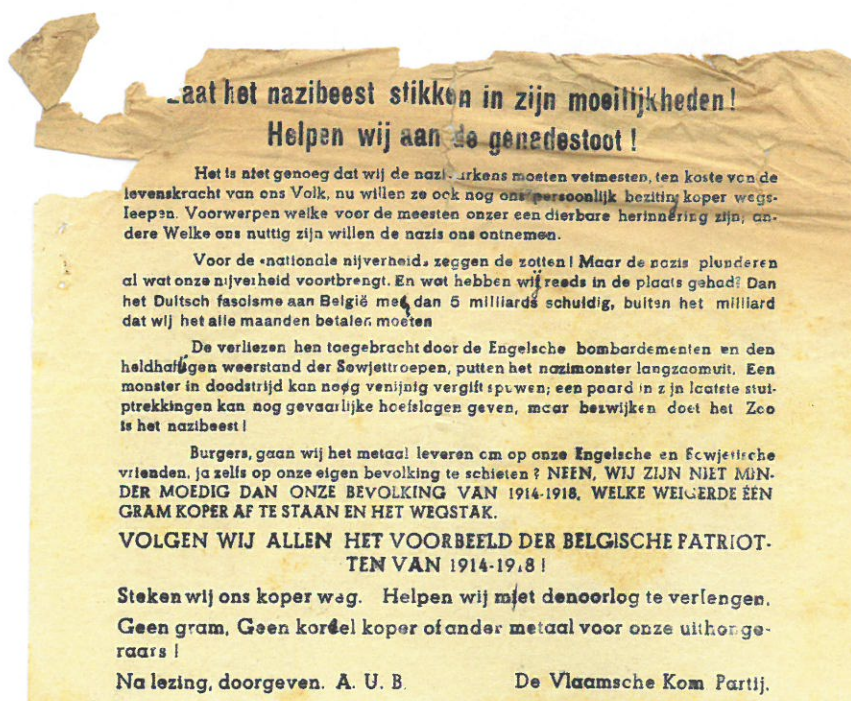

COMMUNISTISCHE PROPAGANDA IN TONGEREN, 1941

Auteur: Rombout Nijssen

In de nacht van 8 op 9 november 1941, enkele dagen voor de door de Duitse bezetters verboden herdenking van 11 november, stelden de Tongerse politieagenten met nachtdienst vast dat er *door gansch de stad, op eigendommen en verkeersplaten, links en rechts, aanplakbriefjes zijn opgehangen geworden*. Vooral in de Jekerstraat werden veel briefjes aangetroffen.¹

De briefjes in kwestie zijn drukwerkjes van de *Vlaamsche Kommunistische Partij*, die deels op wit en deels op roze papier gedrukt zijn. De tekst op het witte vlugschrift is getiteld *Laat het nazibeest stikken in zijn moeilijkheden. Helpen wij aan de genadestoot!* De opstellers ervan roepen de Tongenaren op niet in te gaan op de oproep van het Duitse gezag, en geen koper in te leveren. Dat zou immers moeten dienen om munitie te maken *om op onze Engelse en Sowjetische vrienden, ja zelfs op onze eigen bevolking te schieten*. Zij brengen de heldhaftige houding van de Belgen tijdens de Eerste Wereldoorlog in herinnering, die toen hun koper wegstaken en weigerden één gram koper in te leveren. Voorts wijzen zij er op dat de nazi's de Belgische nijverheid plunderen en maandelijks voor een miljard frank aan goederen naar Duitsland afvoeren. Blijkbaar werd dit briefje niet enkel aangeplakt, maar was het ook bedoeld om onder sympathisanten verdeeld en doorgegeven te worden. *Na lezing doorgeven A.U.B.* staat op het briefje.

¹ Deze bijdrage is gebaseerd op de inhoud van een in het Rijksarchief te Hasselt bewaard zogenaamd Dossier zonder gevolg – een dossier dus waarin het onderzoek niet tot de identificatie van een verdachte heeft geleid – nr. 2992, in het archief van het parket te Tongeren.

Het tweede briefje dat de Tongerse agenten diezelfde nacht aantreffen herdenkt het 24-jarig bestaan van de Sovjet-Unie en de 20ste verjaardag van de *Belgische Kommunistische Partij*. *Leve de Sowjet-Unie, oct. 1921 – oct. 1941* is de voornaamste boodschap op het aanplakbriefje, dat de lezers vraagt even stil te staan bij de verwezenlijkingen van *20 jaar van strijd voor het internationaal proletariaat en de vrijheid aller volkeren*. Voorts brengt het *24 jaar van strijd voor de Belgische werkende massa en de levensbelangen der Vlaamsche en Waalsche volkeren* in herinnering. Tot slot roept het, hoewel het blijkbaar enkel of vooral in Tongeren werd verspreid, de *Volkeren aller landen* op zich te verenigen *ter verplettering van het fascistische monster*.

De Tongerse politie rapporteerde een dag later, op 10 november, aan de Duitse Feldgendarmerie en aan de Belgische procureur des Konings over het aantreffen van deze briefjes. In het politieverlag wordt benadrukt dat alle briefjes *in denzelfden nacht door de politie afgetrokken* zijn. Eén exemplaar van ieder briefje werd samen met het verslag aan de procureur bezorgd. De meeste exemplaren waren echter, zo zegt het verslag, *door de afrukking zoodanig stuk dat de stukken niet zijn kunnen ten bureele gebracht worden*.

Dat is wellicht ook de reden voor het feit dat de bewaarde exemplaren van deze briefjes beschadigd en gekreukt zijn.